

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetesi árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 frt.—kr.
 Fel évre 5 „—
 Negyed évre 2 „50.

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény Nagy-batvan utca, 1564. szám. Duceozky haz. — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előzetes helyben:
 TELÉGYDI K. LAJOS és társai.
 CSATHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadóhivatásban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatalok után.

Hirdetési díj:
 Négy hasáboltségit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű a hirdetéseknek külön szerinti a legolcsóbb árértéket fel. Bélyegdíj minden különbeírástól 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló hirdetés sora 50 krajcár.

„Nyitár” ben megjelenő közlemény minden parti sora 30 kr.
 Hirdetések felvételére a kiadó hivatalában KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHER M. H. könyv. iróházában is. Név nélkül vagy burmantest nélkül beküldött levelek nem vételnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adódnak.

Békés fordulat.

Osztatlan meglepéssel konstatálja a saját európaszerző azt, hogy a fenyegető háboru veszélye ma már nem kísért oly rémesen, mint a múlt hónapban. Pedig végre semmi történt, a mi a békét biztosítaná.

A galicziai határon ott áll az összpontosított muszka haderő. A mozgósítás Oroszországban még szakadatlanul folyik. Óriási mennyiségű élelmi-szert és takarmányt halmoznak föl, úgy, hogy az orosz piacokon a zab ára erősen emelkedett, a mi rendszerint háborus jelnek tekintendő.

Nem is a galicziai határon elhelyezett haderő a legfenyegetőbb. Sokkal aggasztóbb az a megerősített tábor, a mi Bender környékén összegyűjtve áll. Ezt is még mindig szaporítják.

Oroszország pénztárai üresek. A külföldön pénzt nem kap, hát most ismét belföldi kényszerkölcsönt terveznek; de ilyen is a lefolyt évtizedben többször ismételték, fölvettek 600 millió rubelnél többet. S ha mégis ismét ezen gyűlöletes eszközökhöz nyulnak, miért történik, ha valóban békés az orosz czár szándékai, a mint azt Zujev által állítólag megizente az osztrák udvarnak?

Az egész békés fordulat annyiból áll, hogy az orosz lapok már most nem szidják Németországot és Ausztria-Magyarországot együtt, hanem csupán monarchiáikat külön.

Az egész fordulatot a hamisított okmányok közzététele okozta. Az orosz czár féktelen dühhöz fordult a német politika ellen, — mert azt hitte, hogy megcsalták.

Hogy merényli valaki megcsalni az orosz czárt, ha még a hatalmas Bismarck is, mikor ez az oroszoknak privilegiuma? Csak nekik szabad megcsalni az egész világot.

Megcsalták ők a törököket, a szegény szövetségesüket Romániát, Szerbiát, az annyit biztatott Montenegrót.

Hát a régi időkben? Nem első Sándor czár kötötte a poroszok háta mögött az erfurti békét I. Napoleonnal? Nem az orosz czárnak írta Paskievics, a magyar szabadságharc győzelmes elnyomása

után: Magyarország felségéd lábainál fekszik?

A becsületes muszka politika! Felháborodott, hogy már egyszer őt is megakarták csalni.

Pedig nem volt igaz. Hamis okmányokkal félrevezették a czárt. Az a gögös fejedelem, a ki halálfeleletől üldözve elkülöníti magát gacsinai kastélyában, a ki a pánszlávok egészen hatalmukba kerítettek, a ki Pobedoneszev és Tolstoj gróf befolyása alatt áll, igaz szót sohasem hall megcsalták igaz, de megcsalták azok, a kikben mindig legjobban bízott. Környezetében az áralás minden fajtája rejteződik. Az orgyilkos és okmányhamisítás azoknak a fegyvere, a kik a czárt erőnek erejével nagy háboruba szeretnék ragadni, hogy a nagy zavarokban — halászhassanak.

A hatalmas német kancellár leleplezte gaz fondorkodásait és kinyitotta az orosz uralkodó szemét. A hamis okmányok közzétételek, de oly közel álltak a czár szívéhez a hamisítók, hogy nem engedte őket pellengére állíttatni, nem engedte a világ-béke-fenyegetők neveit átadni a közmegejtetésnek.

A befolyásolt, parancs alatt író orosz lapok megfújták a békésipót. Az orosz és a német hivatalosok egymás nyakába borolnak és örmönkönyeket sirnak.

Az orosz-német kibékülés ösztönésében nem bízunk. A germanizmus és a szlavizmus kell, hogy megküzdjenek a világhatalomért. Azok kibékíthetetlen ellenségek. Az óriási megvívást el lehet halasztani, de nem lehet elkerülni.

Abban a nagy bajvívásban mi csak saját létünkért fogunk küzdeni. Mi nem akarunk hódítani, megelégszünk, ha állami létünk gyökereit nem sérítik. De ezeket viszont sértetni nem engedhetjük.

Mit jelentett az egész riadó, a mit a múlt év végén megfúttak? Csak annyit, hogy mi mozgósítunk, ha Németország veszélyben forog? Csak annyit, hogy mi függetlelői vagyunk a német politikanak? A latszat a mellett szól, hogy csak annyit. Mert mi helyt az orosz-német harag lecsillapult, a háborus hírek is elhalgatnak. A német félhivatalos sajtó földadja Bulgáriát, sőt időleges okkupációjának esetleges megengedhetőségét is vitatja.

Ebben a kérdésben majd elvállik, mit ér a német szövetség. A monarchia nem tűrheti Bulgária okkupációját. Ezt kijelentette többször innepélyes alakban; ezen álláspont feladása gróvaság volna. Ha az orosz mozgósítási erőlködéseket az a ezéllja, hogy rákényszerítse a monarchiát Bulgária okkupációjának megengedésére, akkor a békés fordulat tartósságában nem bízunk. De ha igaz, hogy Oroszország csak védekezik és Bulgáriáért nem indít háborút, akkor a fordulat komoly és akkor a tavasz elé nyugodtan nézhetünk.

Belföldi hírek. Kile sz az u j o r s z á g b i r ó ? Ezt még tudni nem lehet, de a következő neveket emlegetik: B. Vay Miklós, gróf Andrássy Gyula, gr. Szapary Gyula, id. Szogyény Marich László, Szlavy József. — A horvát lapok gr. Apponyi Albertnek a „Times” tudósítója előtt Horvátországot illetőleg tett nyilatkozataival foglalkoznak és kijelentik, hogy azt ösztönte örömmel és jogosult büszkeséggel fogadják. — A Románia a valkötött határszabályozási szerződés bevizsgálására iránt br. Orczy belügyminiszter a legközelebbi napokban törvényjavaslatot fog a parlament elé terjeszteni. — A pórtartalékokokat nem fogják behívni gyakorlatra, az ismétlő fegyverekkel való bánásmód elcsajátításra, miután a tartalékok úgy sincsenek katonailag kiképezve. — Rudolffronörökös Jókai Mór új évi üdvözlésére hosszabb, szíves levelelben válaszolt. — A munkácskerületben e hó 17-én lesz a képviselőválasztás; három jelölt van: Buzáth Kálmán szolvyai szolgabíró, Péchy Endre beregszászi fősolgabíró és . . . György Endre

Csanády Sándor el. A „Pesti Napló” hozta először a Csanády Sándor halál-híret, utána a többi lapok, köztük mi is. — Most azonban kiderült, hogy a „Pesti Napló”-t felütittek, mert egy távirat szerint az ősz hazafi a legjobb egészségnek örvend. — Eljen is sokáig!

Országgyűlés. A karácsonyi és újévi szünet után tegnap tartá a képviselőház első ülését, melynek elején az elnök, megemlékezve Sennyey báró elhunytáról, meleg és elismerő szavakban emelte ki annak önzetlen hazafiságát és kiváló érdemeit az alkotmány helyreállítására körül. A ház jegyzőkönyvileg ad kifejezést az elhunyt halála fölötti részvételnek s az elnököt bizza meg, hogy a gyászoló családnak a ház részvételt tolmácsolja. A rövid ideig tartó ülést további folyamán Tisza Kálmán az állandó országház építésének előhaladásáról, Fejerváry br. honvédelmi miniszter pedig törvényjavaslatot terjeszt be a hadsereg tartalékainak s a szab. áll. honvédeknek az új fegyverekkel való be-

gyakorlás céljából 7 napi gyakorlatra leendő behívásáról. Egyéb előterjesztések után a ház elhatározza, hogy legközelebbi ülését szerdán tartja, csütörtökön a helyi érdekű vasutakról szóló törvényjavaslatot tárgyalja, — jövő hétfőn pedig megkezdi a folyó évi államköltségvetés tárgyalását.

A magyar reaktibocsátásról a felhivatalos Bud. Korr. a következőket jelenti: Tisza miniszterelnöknek utolsó bécsi tartózkodása alatt volt alkalma a Rothschild-csoport képviselőivel is tanácskozni. Ez alkalommal csupán annak konstataálásáról volt szó, mily nagy az az összeg, melyet a miniszterelnök a legközelebbi hónapokban hitelmevetel útján beszerezni szándékozik. A felhatalmazást, hogy pénztári dotáció végett 32 millió forintot vehessen fel, a miniszterelnök eddig csak kis mérvben vette igénybe, úgy hogy e törvény értelmében még 27 millió forint szerezhető be járadék-eladás útján. Ezenkívül a pénzügyminiszter fel van jogosítva papírjaredekóknak törlesztési célokra való eladása útján összesen 12.460.589 frtot szerezni be. E szerint a miniszternek joga van a költségvetési törvény létrejötte előtt egy egész éven keresztül 40 millió frtra rugó hitelmevetelvet vinni keresztül. A mint tehát beáll a szükséglet és a pénzpiac megfelelőleg kedvezően alakul, a kormány nagyobb összeg papírjaredekót fog piacra bocsátani

Külföldi hírek. A közös hadügyi kormányzat eddigelé még nem használta fel azt az egész összeget, mely decemberben mindkét állam kormányával egyetértőleg további beszerzésekre kijelöltetett volt s valószínű, hogy a háboru veszélye mulik, nem is fog teljesen felhasználtni. — Vilmosporosz hercegnéje az új év napján személyesen ment el Stöckerhez, a sokat emlegetett udvari lelkészhez, hogy boldog új évet kívánjon neki. E látogatás óriási letűnést keltett Berlinben. — Lobanov herceget, a bécsi orosz nagykövetet, király ő Felsege a csütörtöki udvari diner után hosszabb társalgással tüntette ki, melynek során Lobanov ismét kijelentette, hogy Oroszország egészen békés hangulatot táplál s hogy a czár a legnagyobb súlyt fekteti az Ausztria-Magyarországgal való barátságos viszony fenntartására. Lobanov herceget végül azt a nyilatkozatot tette volna, hogy a király meg fog győződni róla, hogy mindaz, amit ő (Lobanov) most kijelenteni szerencés volt, teljesen jóhiszlú és indokolt. Lobanov ezt a czárnak azon nyilatkozata alapján jelenthette ki, melyet a czár a szabadságideje alkalmából nála kihallgatáson volt Zujev, bécsi orosz attaché előtt tett, s mely így hangzik: „Felhatalmazom önt, jelentse ki Bécsben és ismételve hangsúlyozza, hogy nekem sohasem volt szándékomban ha-

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Földünk keletkezése.

Ha feltekintünk az ég boltozatára és gondolkodva szemléljük a világűr mélységeiből kibukkanó azokat az örök fényben ragyogó pontokat, melyek utjokat milliárd és milliárd év óta folytatják a végtelenség határtalan oceaánjában; ha ezen hatalmas világok teneséges harmoniját fontolóra vesszük, kérdem: ki fog megelégedni akkor azok néma bálmulatával, melyik művelt ember nem vágyódnék a természet titkos műhelyébe — bepillantani, ezt működésében megiesni és megismerni? Hát találunk-e valahol magasztosabb költészet és kedélyünket megnyugtatóbb igazságokat, mint épen itt lépten-nyomon? Bizonyára sehol!

Az újabb tudományak sikerült oly eszközöket feltalálni, melyek segítségével nemcsak a mérhetetlen kis alkotású testecskék titkait pihatolhatja ki hanem olyanokat is, a melyek, hogy úgy mondjuk a világűr végtelen távolságában levő égi testeken mennek véghez.

Mindezek által megállapította, hogy ugy a szerves lények, valamint a szervetlen képződmények, sőt az égi testek között is van bizonyos lánczolatosséffüggés és fokozatos fejlődés.

Laplacnak, a hallhatatlan francia tudósnak még manap is jogosult elmélete szerint: napunk és bolygói egy közös ósanyagból eredtek, mely eleinte rendkívül gyér és gáz-nemű állapotban, mérhetetlen kiterjedésű térben el volt szórva a világűrben.

Az ósanyag (kosmikus felhők alakjában)

saját részecskéinek vonzó ereje folytán, egy központ körül mindinkább csomósodott és sűrűsödött; de minél inkább növekedett és tömörült e tömeg, annál jobban fokozódott vonzása. Így tehát a távolabbi fekvő részecskék is kényszerültek a főtömeg felé esni és az egyensúly következtében gömbalakban — csoportosulni. Ilyen kosmikus felhők milliárdjai, folytonos fejlődésük különböző fokában még manap is bolyongnak a világűrben. — Néha találkoznak és egymáshoz csatlakoznak, mi által az összetöbözésből kifolyó eleven erő hővé változik. Ekkor a netán már tömöttebb égi testek is ujjonnan izzó gözállapotba menven át, világítani kezdenek és ha elég nagyok, reánk nézve is láthatókká válnak. — (Ilyen világítúzek csillagászaink által eléggé gyakran észleltetnek.) Azonban, újabb milliárdok lefolyása alatt, az izzó tömeg megint kihűl, mivel a világűrben rendkívül alacsony hőmérsék uralkodik. — Ugyanis a tömeg külső felületén roppant mélyen lecsapódások mennek véghez, melyek folytonosan a főtömeg (anya-tömeg) középpontja felé gravitálnak. A kihűlés szakadatlanul tart, míg végre a göz-laku tömegnek legnagyobb része folyékony-izzó állapotba jut. Ekkor az illető nap, vagyis álló-csillag, éies körvonalatok nyer és még mindig hatalmas fényvel ragyog.

Teljesen hasonló változások történtek, sőt még manap mennek véghez, saját naprendszerünkben is.

Ha mármint megfontoljuk, hogy a sűrűsödő anyagnak, parányai legelső összeütkezése alkalmával, a megzavart egyensúly és más hasonló tömegek vonzása következtében, halad, illetőleg keringő mozgást és tengely körüli forgást kellett nyernie, könnyven beláthatjuk, hogy ez csak óriási körökben, vagy még inkább ellipsziben nyilvánulhatott. Kepler

csillagász törvényei hathatósan igazolják e kivétel nélküli szabályt.

Közelebből tekintvén naprendszerünket, azt is tapasztaljuk, hogy az anyatömeg (a nap) nyugatról keletfelé 26 nap alatt fordul meg egyszer saját tengelye körül. A naphoz tartozó bolygók mind, tehát földünk is, szintén nyugatról kelet felé forognak és ugyan-csak abban az irányban keringenek körülötte. A bolygók holdjai (Uranus holdjának kivételével) ugyanabban az irányban forognak saját bolygójuk körül. De maga a nap s vele együtt az egész bolygórendszerünk is, Mader csillagász észle etei és számításai szerint, 25 millió esztendő alatt, szintén egy körutat tesz meg astrál rendszerünk (álló csillagrendszer) sulypontja körül, melyet csillagászaink a fiastyúk csillagesoportjában keresnek.

Mindezekből világosan kiderül tehát, hogy a naprendszerünkben foglalt égi testek mozgása an észlelhető összhang és szabály szerűség nem valami véletlenségné játéka, hanem a fenséges természet örökké csalhatatlan törvényeinek szükségképeni — következményei.

Röviden összefoglalva az említetteket és támaszkodva az épen kimutatott törvényszerű tényekre, bátran állíthatjuk, hogy — naprendszerünknek összes alkotórészei egyetlenege chaotikus és gázállapotban levő östömégből eredtek, mely östömég kezdettől fogva forgó és keringő mozgással bírt s melynek hátramaradt és még jelenleg is folyékony — izzó magva maga a nap (A nap óriási tömege még mindig 800-szor nagyobb, mint az összes bolygók együtt véve.) Ine tehát a bolygók s így földünk is, a napnak igazi gyermekei.

A nagy világesemények a következő módon mentek véghez: a laza és forgó gáz-

gömb hővesztés folytán mindinkább sűrűsödött és forgási gyorsasága növekedett, mi által mindig jobban és jobban meglapult, míg végre korongszerű alakot vett fel. — Ennek megint az lett a következménye, hogy a meglapult gömb egyenlítőjétől, mikor ez a keelő gyorsaságot nyerte, kisebb-nagyobb tömeg vált el, mely eleinte az anyatömeg körül hatalmas gyűrűben forgott, de mindinkább tágulván, végre megszakadt. Mármint, a saját anyagának vonzása következtében, megint csak egy pont körül kényszerült csoportosulni s így újra gömbbé alakult. Az egyszer elvált tömegek mármint tovább repültek a világűrbe, míg a röpitő-erő a középponti testnek vonzó ereje által egyensúlyba nem hozott. Itt, a hol a két erő kiegyenlítődt, kényszerült az új világpolgár helyet foglalni és a neki kiszabott körben és irányban az anyatömeg körül forogva keringeni. De miután ő maga is még felekony-izzó részben pedig gáz- és göz-nemű állapotban volt, forgó gyorsaságának bizonyos fokán, maga is meglapult s egyenlítőjétől kisebb testeket dobott el. Így származtak a bolygók holdjai.

A kifejlett elméletet hathatósan támogatva látjuk a Saturnus bolygót övedző csodálatos gyűrűköt, valamint azon hasonló tüne-ményeken, melyek a kosmikus felhőkön szemünk láttára játszódnak le.

Megemlítendő még, hogy a bolygók nem egyszerre, hanem egymásután, hosszú és év milliónyi időközökben keletkeztek és pedig a következő sorrendben: a legelső volt a legtávolabbi fekvő Neptun, utána következett Uranus, azt követte Saturnus, emezt a hatalmas Jupiter, melynek tömege 300-szor fölmúlja a földünket; azután létrejöttek a kis aszteroidok (eddig fel van fedezve 268), ezek tulajdonképen egy szétszobott bolygónak darabjai;

gol, ana
 not, Csá
 hong, —
 — angol

gyar pez-
 francia
 ot, vala-

rói, Par-
 erial saj-
 iptói juh-

ava, Cuba
 (minden
 naponta,
 gelve).

Zelmos
 en.

posztó
 zövetek

ZEN-ben
 en csakis
 E. és FIA

edőknél
 ersmind a rak-
 Reichenbergi
 szállított árak

KITÜNTETÉS
 SZEKES-
 FEBERVAR
 ezüstérem 1879

Diszoklevél
 1871. ben.

rozza el magát, melyet a csapókerbe vezető uton, a hízalók között megbujva végre is hajtott. A szegény leányt mindaddig folytatták, míg a nála lévő összeget oda nem adta. — A két jó madarat másnap elfogták s most a hűvösön várják méltó jutalmukat.

* **Helyreigazítás.** A „Debreczen” a mult hét folyamán közölte — a tényben híven — azon szerencsétlenséget, mely kis leányom halálát okozta. A „Debreczeni Hirdető” legközelebbi száma irván ugyanazon balesetről, úgy tünteti azt fel, mintha szülői gondatlanság lett volna az oka e balesetnek. Ennek helyreigazításául kijelentem, hogy kis leányom nem nálam, a szülei házában, hanem keresztanyjánál, ki őt magához kérte s lakására vitte, ott esett bele a forró zsírral telt ustbe s így kapott halálotkozó égési sebeket. — Minket, a szülőket, kik a nélkül is nagy bánattal sujtattunk, nem illetet tehát a gondatlanság vádját. — Debreczen, 1888. jan. 9. J u h á s z József, vasuti főkező.

* **Halálozás.** Még csak e hó 7-én temetette el Bányai József polgártársunk János nevű fiát, már ismét 1 és fél éves József gyermekét ragadta tőle a halál. A meghaldogult kis gyermek temetése holnap délután lesz a kismesterutcza 1114. számú háztól. — Vigasztalást kívánunk a mélyen sujtott szülőknek.

* **Egyházi ügy.** Régebben tettünk említést arról, hogy az ev. ref. egyház hivatalos helyisége nagyon roszkatag állapotban van, annyira, hogy az már életveszélyessé vált. A város kötelezve volna ugyan új épületet emelni, de hát azt is huzzák-halasztják s így szükségessé vált alkalmas helyiségről gondoskodni a az egyház a nagytemplom melletti özv. Gaiger Manóné féle házat vette ki, hova az egész hivatal már a héten át fog költözködni. A p é n z t á r azon földszinti helyiségben lesz, ahol régen a Pájer József üveges boltja volt. — Figyelmeztetjük az érdekelteket.

* **Halálozások.** Az új év első hetében meghaltak városunkban: Bertalan Juliánna, 10 hó., ref., vörheny, — Lada Erzsébet, 3 c., ref., vörös himlő, — Tóth Eszter, 1 é., agylob, — Toperczer Zsuzsánna, 9 nap., luth., veszüléttel gyengeség, — Dalmi István, 16 é., ref., vízkór, — Jóna? ref., halvaszultó leány, — Gáll Mária, 9 het., ref., górcsók, — Kovács István, 58 é., ref., tüdővész, — Rácz Eszter, 19 é., ref., tüdővész, — Kozma József, 3 é., ref., vörheny, — Balogh Ágnes 14 é., ref., szívszélhűdés, — Visner? r. kath., halvaszultó leány, — Sipos Julianna, 1 hó., ref., alkeplet, — Bányai János, 3 é., ref., vörheny, — Horváth Eszter, 3 hó., ref., górcsók, — özv. Bancsi Bálintné, 58 é., ref., szervi szívba, — Csóka István, 1 hó., ref., górcsók, — Suba Julianna, 6 hó., ref., agylob, — Nagy Julianna, 4 hó., ref., tüdőgümőkór, — Hadházi András, 42 éves, ref., tüdőgümőkór, — Flúcs Etelka, 11 é., r. kath., tüdőgümőkór, — Jánosy Irén, 1 é., ref., kanyaró, — Zubal Jánosné, 40 é., r. kath., tüdőgümőkór, — Nyilas Istvánné, 64 é., ref., aggkór, — Juhász Ilona, 3 é., ref., szerencsétlenség, — Törös Julianna, 4 é., ref., tüdőlob, — Juhász Mihály, 59 é., ref., hashártya-lob, — Nagy János, 5 é., ref., vörheny, Kádár János, 39 é., gör. kath., agylob, — Diószegi Péterné, 62 é., ref., aggkór, — Czap András, 37 é., ref., hashártyalob, — Nagy Zsuzsánna, 19 é., ref., tüdővész, — Molnar Mihályné, 52 é., ref., alkeplet, — Némethi Mihály, 84 é., ref., aggkór, — Soós András, 78 é., ref., aggkór, — Nagy? ref., halvaszultó ú, — Horváth Józsefné, 41 é., ref., tüdőlob, — özv. Nagy Gergelyné, 86 é., ref., aggkór, — Grosz Berta, 1 hó., zsidó, veszüléttel gyengeség. — Elhunytak összes száma: 39, ezek közt 18 öt éven alóli gyermek van, tehát az elhunytak kisebb fele.

* **Ö. T. Köszönetnyilvánítás** A „Debreczen”, „Debreczeni Ellenőr”, „Debreczen Nagy-Váradi Értesítő” és a „Debreczeni Hirdető” kiadóinak, illetőleg szerkesztőinek azon szíveségükért, hogy lapjaikat az 1887-dik évben a debreczeni önkéntes tűzoltó egyesület ortanyájára díjmentesen küldték meg, az egylet nevében halás köszönetemet nyilvánítom Debreczen, 1888. Január 10. Tikos István, egyleti pénztárnok.

* **Talaltatott egy 2 éves, sárga szőrű, mind a négy lábára keseyi vizsla-kutya. Tulajdonosa átveheti a mikes-pércsi előjáróságot.**

x **K ü l s ő h a s z n á l a t r a.** T-strészek fájdalma, csuszos és közvényes bajok és mindennemű gyuladások a „Moll féle francia borszesz”-ezel gyógyítanak biztos sikerrel. Egy üve: ára 80 kr. Szétküldés naponként utánvétellel Moll A gyógyszerész és cs. kir. udv. szállító álta Bécs, I. Tüchlauben 9 A vidéki gyógyszerárakban és anyag-kereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával 4

Hazánk s a külföld.

— **Párbaj.** Az affaire, mely Nagy Imre és Balogh Pál között e-j hét előtt felmerült s azóta az irodalmi és színházi köröket élenken foglalkoztatta, vasárnap lovagias módon e intézettel s ugyanekkor teljesen korrekt módon, tudniillik a párbaj után, Nagy Imre a sajtonak is, a mennyiben eljárása által jogait sértette volna, elégtételt adott. A párbaj sértette volna, elégtételt adott. A párbaj reggel tíz óra után történt meg Erzsébetfalva és Kossuthfalva között! Nagy Imre segédei voltak: Szemere Huba és ifj. Ábrányi Kornel, orvos dr. Farkas László, Balogh Páléi: Eötvös Károly és Komjáthy Béla, orvos dr. Lisznyay Elemér. — A felek felál-

lítottán, Komjáthy Béla tette meg először a békítési felszólítást, mely eredménytelen maradt, mire Eötvös Károly adta meg a jelt a párbaj lefolyására. Huzd lépésről mindketten egyszerre löttek s mindketten sértetlenek maradtak. Dr. Lisznyay Elemér a lövések eldördülése után Balogh Pálhoz sietett, mert úgy tetszett neki, mintha találva lett volna. Megvizsgálván azonban, kiderült, hogy Balogh Pál jobbik vállát csak a fojtás ütötte és ennek volt tulajdonítható, az az alig észrevehető rángás, melyből Lisznyay azt következtette, hogy a golyó vállába furódott. A lövésvaltság után ismét Komjáthy Béla tette meg a felszólítást a kéznyújtásra, mely alkalommal — Nagy Imre, Balogh Pálhoz közeledve, sajnálatát fejezte ki az előzmények felett és a saját megsértéseért bocsánatot kért, mely kijelentést úgy a Balogh Pál, mint a Nagy Imre segédei éljenzessel fogadták és elhatározták, hogy habár ez az előírt feltételek közé fel nem vétetett, mégis be fogják venni a jegyzőkönyvbe, a mibe Nagy Imre beleegyezett. Ezután valamennyien Kende Kanutnak nem messze levő udvarába mentek, hol a házigazda kitűnő vendégszeretettel fogadta az egész társaságot és a rögtönzött vilásláreggeli a legjobb hangulatban folyt le, mire a jegyzőkönyvet megszerkesztvén, aláírták és a városba visszatértek.

— **Estély a francia köztársaság elnökénél.** Carnot köztársasági elnök és neje csütörtökön adta elnöki minőségében az első estélyt, melyen valami tizenkét száz meghívott vendég volt jelen. Az elnöki palota összes termei nyitva és tömve voltak, a büffet meglepő szépen volt díszítve s nagy vonzerőt gyakorolt a vendégekre. Az érkezőket az elnök és neje az első teremben fogadta. Ez alkalommal is megtörtént, a mi az ilyen estélyeiken mindig elő szokott fordulni, hogy némi lyik vendeg a terembe érve, — elhaladt Barnot és neje előtt, anélkül, hogy meghajolt vagy arcját csak feléjük fordította volna. Az estélyt diplomáciai ebéd előzte meg. Jelen volt a Párisban időző egész diplomáciai testület, továbbá Tirard miniszterelnök és Fourrens külügyminiszter, míg a többi miniszterek csak az estélyre kaptak meghívót. Carnot elnök ez alkalommal viselte először a becsületrend nagyszalagját.

Törvényjavaslat.
a hadsereg tartalékosainak és a szabadságot állományu honvédeknek az új löfégyverrel leendő kiképzetéséről szóló határozatokról való kivétel behívása tárgyában.

1 §.
Azon csapattesteknek, melyek az új löfégyverrel ellátottak, tartalékosai, illetőleg szabadságot állományu honvédei ezen fegyver forgatásában leendő első kiképzetésük céljából hét napi gyakorlatra kivételesen és azonnal behívhatók.

Ezen gyakorlat az 1882. évi 30. tcz. 10. §-ában, illetőleg az 1873. évi 32. tcz. 1. §-ában meghatározott fegyvergyakorlatok számába be nem számítatik.

2 §.
A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba és kiterjed az eddig, az új löfégyverrel való első kiképzetés céljából már megtörtént valamennyi behívásra is.

3 §.
Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi miniszter bizatik meg, aki az eziránt a szükséges intézkedéseket a hadseregére vonatkozólag a közös hadügyi miniszterrel egyetértőleg teszi meg.

Budapestben, 1888. évi január hó.
Beadája:
Br. Fejerváry Géza,
magy. kir. honvédelmi min.
Indokolás

a hadsereg tartalékosainak és a szabadságot állományu honvédeknek az új löfégyverrel leendő kiképzetéséről szóló határozatokról való kivétel behívása tárgyában benyújtott törvényjavaslathoz.
Minden katonának tökéletesen ismernie kell fegyverét, amelylyel harczolni fog. Okvetlenül szükséges tehát, hogy az új fegyverrel ellátandó, vagy már ellátott csapatoknak — összes tartalékosai, illetőleg szabadságot állományu honvédei az új löfégyverrel való felszerelés után annak forgatásában azonnal kiképezteszenek.

Azonban a hadseregi tartalék és a honvédség fegyvergyakorlatának száma és időtartama az 1882. évi 35. tcz. 10. §-ában, illetőleg az 1873. évi 32. tcz. 1. §-ában meg van szabva.

Ugyancsak az 1882. évi 35. t. cz. 10. §-a második bekezdésében ki van mondva az, hogy a tényleges szolgálatra lett minden behívás egy fegyvergyakorlatot számítatik be.

A törvény ezen rendelkezései folytán egyfelől azon tartalékosok és honvédek, kik a törvényszabta összes fegyvergyakorlatokban már résztvettek, vagyis azokat teljesen lerótták, az új löfégyverrel való kiképzetésük céljából e yáltalában nem volnának behívhatók.

Másfelől azon legénység, melynek még csak egy fegyvergyakorlata van hátra, a szóban forgó behívás által ennek is eleget tévén, még hátralévő és több évre terjedő szolgálati kötelezettségének ideje alatt többé szintén be nem volna hívható, minek folytán katonai képzettségük és használhatóságuk nagyon alászállna, egyszersmind pedig a rendes fegyvergyakorlatok megtarthatása is, több évfolyamnak kiesése következtében, lényegesen megavartatnék és megnehezítenének.

Ily helyzetben a tartalékosoknak az új

löfégyver forgatásában való kiképzetése a hatályban levő védtörvények keretén belül vagy éppen nem, vagy csak részben és a jelzett jelentékeny hátrányok mellett volna foganatosítható.

A jelzett fontos célznak elérhetése és pedig minden akadály és további hátrányok nélkül való biztosítása végett tehát okvetlenül szükségesnek mutatkozik, hogy erre nem a más célra szolgáló rendes fegyvergyakorlatok használtassanak fel, hanem hogy eme kiképzetés végett, a törvény által külön behívások rendeltessenek el; továbbá, hogy az e célból történt behívás a fentebb idezett törvények által meghatározott rendes fegyvergyakorlatok számába be ne számítassék.

Ezen kiképzetésre egyébiránt hét nap elegendő lesz.

E behívás nem fog a tartalékosok rendkívüli megerheltetésével járni Mert a rendes fegyvergyakorlatok időtartama a hadsereg tartalékosaira nézve még hetre van megállapítva, holott azok az utolsó évtizedben rendszerint csak 12—18 napig tartottak.

A javaslatba hozott kiképzetés az előadottak szerint nemcsak elkerülhetlenül szükséges, de rendkívül emelni fogja harczosaink öntudatát is, kiknek ekként alkalom adatik, hogy az új löfégyvert és annak forgatását kellően megismerjék.

A felhozott indokolnák fogva eme törvényjavaslatot elfogadás végett ajánlanı bator-kodom.

Kelt Budapestben, 1888. évi január hó.
Br. Fejerváry Géza,
magy. kir. honvédelmi-miniszter.

Muzsák.

— **Rövid hírek.** Az a k a d é m i a i n a g y j u t a l m a t é s a z 50 aranyos Marczibányi melék-jutalmat az idén az 1881—1887 év közben megjelent s a történelmi tudományok körébe tartozó műveknek fogják odaítelni — Molnár György, a kiváló magyar művész, súlyosan megbetegedett. Minthogy családja, vagy egyáltalán hozzátartozói nincsenek, apclás végett az álló uti klinika belgyógyászati osztályára vitték.

Közgazdaság.

— **A madarak védelme.** A német kormány törvényjavaslatot készít elő a hasznos madarak védelmének szabályozása tárgyában. A kérdés azonban nemcsak a német földművelést érdekli, hanem igazi nemzetközi jelentőségű. Egyetlen ország védelmi intézkedései mindig hatástalanok fognak maradni, míg nem sikerül e tárgyban nemzetközi megegyezést létesíteni. Főleg a közepetengeri, déli államokat kellene arra bírni, hogy némely apró madarakat a pusztítás ellen törvényes intézkedésekkel meogaltalmazzanak.

Gabnaárak. (Budapest terménytőzsdé jan. 7.) Buza tavaszra 7.48—7.49 — Buza őszre 7.69—7.71 frt. — Tengeri 1888 jul.—augra — — — — — máj. — jun usra 5.91—5.92 frton. — Zab tavaszra 5.72—5.73 frton. Káposztarepce augusztus—septemberre — — — — — frton.

— **Sertésvásár.** A kőbányai sertéskeresek. csarnok távirata, jan. 7. Az ület vált, magy. urasági öregnehéz 47.—48.—frt. magy. uras. fiatal nehéz 49.—50.—frt. magy. uraság fiatal közép 49.—50.—frt. magy. uras. fiatal könnyű 48.—49.—frt. magy. szedett nehéz 46.50—47.—frt. magy. szedett közép 46.50—47.—frt. magy. szedett könnyű 46.—46.50 frt. romániai bakonyi átmeneti nehéz 48—50.—frt. rom. bakonyi átmeneti közép — — — — — frt. romániai bakonyi átmeneti könnyű 47.—48.—frt. rom. átmeneti eredeti közép — — — — — frt. szerb. átmeneti nehéz —47.—47.50 frt. szerb. átmeneti közép 46.—47.—frt. szerb. átmeneti könnyű. 45.—46.—frt. hízó a vasutól mászálya — — — — — frt. hízó 1 éves élőszulubau — — — — — frt. hízó két éves élőszulubau (makkos) — — — — — frt. öreg makkos sertés élőszulubau, 4% levonással — — — — — frt. Az árak hízalt sertéseknél páronkint 45 kgl. 4%-os levonással métermasszánkint értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőknek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megtérítetik.

Sertésállítás má. Jan. 9-én volt készlet 72.998 — jan. 6-án érkezett 3586 elszállított 1947. Maradt készletben jan. 6-án 73.637 drb.

Apró cseprő.

— **Umberto az iskolában.** Umberto olasz király körutat tett országában s meglátogatott egy falusi iskolát.

Kérdezi egy gyerektől:
— Kik Olaszország legnagyobb férfiai?
— Viktor Emanuel, Garibaldi...
A tanító odaszeg valamit egy másik fiúnak s az feltartja kezét.
— Talán te is tudsz még egyet? kérdi a király.

— Igen, Umberto király.
— Hát az ififele nagyot cselekedett?
— Nem tudom felel a fiu.
— No, vigasztalódljál fiam, mert én sem tudom! felelé mosolyogva Umberto.

— **Byron „Manfred” jöböl.** (Manfred kevéssel halála előtt bucsut vesz a lemenő napról. III. fejr. II. jelenet.)
Manfred.

Oh! dicső gömb!
A kezdődő természet ősbálya,
Mikor hatalmas, tiszta, öde faj

Hódolt neked, — titáni nemzedék, mely Égből leszállott angyalok s halandó De egieknél bájosabb leányok
Hó esőkjában fogant, kik a magasból Lebüvölék a bolygó lelkéket
Órok időkre. Oh! dicső, dicső gömb, Imádat tárgya, mielőtt az ember At birta törni alkotásod titkát!
Első szolgálja a Mindenhatónak Ki eltöltötted mély gyönyörrel a Pásztor szívet Chaldea halmain
A mig öröne ajkára tört
S imává szentesült. Oh! testet öltött Istenség, kit a roppant ismeretlen — Hogy képviseld — árnyékál választott. Ós csillag! Csillagok központja! Ki Földünket tartod és minden teremtes Színet, szívet kik sugarát a járnak Uralkodóilag határozd meg.
Oh évszázak fejedelme! Egövek Királya! És királyi mindazoknak, Kik bennük élnek, mert ábrázatunk, Ugy hordja éppen hó fényed nyomát, Mint rejtett bensők mind szenyvedője. Fölkelsz, ragyogsz s leszálsz dicséletesen! Isten veled! Többször nem látlak! Első Csudálkozó, szelimes pillantásom Te rád esett, — fogadd most az utólsót! Nem fogsz ragyogni arra, a kiben A forró élet népek ajándoka Ugy összetört, oly átkossá fajult. Leáldozott. Megyek utána!
(El.)
Ábrányi Em.

A természet megtanított érezni, te pedig tanulj meg gondolkodni.
Gr. Loeben.

Mindenki elhíheti, hogy ha a borban van valami igazság: a haragban bizonyára több. A rejtgetett sérelmek, titokolt fájdalmak, nem remlt csulódások egyszerre, mint valamely fenevadak a vasketrecz kinyílt ajtaján: ordítva ki-törnek. A valót soha se tudhatjuk meg inkább, mint mikor ellenfelünk tartózkodás és minde minden félelem nélkül beszél. Jó, ha az ember ilyenkor figyel a szóra és ha faj is a kíméletlen ítélet: szívünkbe vésztük. Valamikor azt meg kell tudnunk, utunkat hol hibáztuk el.
Tolnai L.

— **Tejlejt.** Ez évben is sokat panaszkodnak a tehének tejléza miatt. E betegséget többnyire léghuzamtól kapják a tehének, mely rendszeren minden reggel éket a trágyahordásnál, midőn az ajtot nyitva hagyják. A tehéneket télidején az ellés után be kellene takarni s olyan helyre kellene állítani, a hol léghuzam nem éri őket. De ha a láz beállt úgy teglázással gyógyítsuk a beteg állatot! Hogy ez mennyire hasznos, mutatja a következő tudósítás is. Istállómában nem rég — írja egy gazda a Landsbötében — előbb két, később még egy tehén kapott tejlejt, az egyik igen magasfokú! Azonnal jeget raktam a beteg tehén fejére, hideg vizes allövetet alkalmaztam, belsőleg pedig négy hajtpótot s minden 2 órában egy üveg szűkfű teát és 2 kanál kénkátrányt adtam be. Az első tehénet; melyen delután ütött ki a láz, éjjel gyógyítottam így a tehén órákig feküdt gy egyik oldalán s igen rosszul nézett ki. Délölt hozzágotam a tüzes vassal való teglázáshoz az állat vesetéjékan; a teglázás gyapju takaron át történt. Három liter tejet adott és tehén felkelt, három liter tejet adott és másnap semmi baja sem volt többé. A második tehén nem volt annyira beteg, de ez sem tudott állni, néhány órai teglázás után azonban ez is meggyógyult. A harmadik tehén véleményem szerint igen beteg volt, ezt egész és delután 2 óratól 6 ig tegláztuk. Delután 5 órakor megmozdulatlanul feküdt oldalán, de már 8 órakor se itség nélkül felkelt s szalmát evett

Debr. Színház.
Holnap, szerdán, 1888. január 11-én:
TRICOCHÉ
és
CACOLET
vigjáték 5 felvonásban.

Vasuti menetrend.
Debreczenből indul:

B.pent—N.Várd felé:	d. e. 8 ó. 56 p.
" "	d. e. 11 ó. 46 p.
" "	este 10 ó. — p.
Szathmár felé:	éjjel 3 ó. 37 p.
" "	d. u. 3 ó. 39 p.
Kassa felé:	d. e. 6 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 55 p.
Nánás (tele) m. á. v. vásártér:	d. u. 3 ó. 34 p.
" "	d. u. 3 ó. 53 p.

Debrezenbe érkezik:

Budapest felől:	regg. 2 ó. 56 p.
" "	d. u. 8 ó. 21 p.
" "	este 7 ó. 19 p.
Szathmár felől:	d. e. 11 ó. 28 p.
" "	este 9 ó. 31 p.
Kassa felől:	d. e. 10 ó. 25 p.
" "	este 9 ó. 14 p.
" "	d. e. 8 ó. 44 p.
Nánás felől: m. á. v. indh. vásártér:	d. e. 8 ó. 35 p.

Felelős szerkesztő: **Gáspár Imre**
Kiadó: **Kutasi Imre**

